

A Szilvási név eredetéről

A Nagykepléki Szilvásiak

Horvátország várai közt előkelő helyet foglal el a Nagykepléki Óvár, horvátul Stari grad Veliki Kalnik.

1362-ben egy latin nyelvű oklevél szerint „*universi jobbagoes Castri majoris Kemlik [sunt] nobiles*”, azaz „Nagykeplék várának minden jobbágya nemes”.

August Senoa (Schönau) horvát író verset is írt róla, és a történetet többször feldolgozták. A várhoz vezető tanösvényen is olvasható, de csak horvátul. Ime a történet magja.

Árpádházi IV Béla magyar és horvát király 1241-ben katasztrofális vereséget szenvedett Mohi-nál Batu kán mongol-tatár seregétől. Ausztrián át Horvátországba menekült, Kiissza majd Trau (Trogir) várában talált menedéket. A tatárok egészen az Adria partjáig üldözték.

Az üldözése közben ostrom alá vették Nagykeplék várát. A védők vezére **Bebek Fülöp** gróf volt. A meredek mészkőbércen épült várral a tatárok nem boldogultak, ezért ostromzár alá vették, hogy kiéheztessék-kiszomjazzassák.

A környék lakói azonban éjszakánként gyümölcscsel dúsan megrakott szilvafa-ágakat nyilaztak be a várba. Így a védők ki tudtak tartani, és a tatárok végül csalódottan elvonultak.

A veszedelem elmúltával IV. Béla király a nagykepléki jobbágyokat nemesi rangra emelte, nekik és utódaiknak a **Szilvási** – horvátul „**sljivar**” – előnevet adományozta.

Szilvasi-oj de Nagykeplék

Inter la fortikaĵoj de Kroatio eminentan lokon okupas la Malnova Fortikaĵo de Kemlék/Kalnik, kroate *Stari grad Veliki Kalnik*.

En la jaro 1362 en latin-lingva dokumento oni trovas, ke „*ĉiuj servituloj de Granda Kalnik estas nobeluloj.*”

La kroata verkisto **August Senoa** (Schönau) skribis poemeton pri tio, kaj la historio estis plurfoje reverkita. Ĝi estas legebla sur la tabuloj de la apuda studvoĵeto, sed nur en la kroata lingvo. Jen la kerno de la historio:

En la jaro 1241 la reĝo de Hungario kaj Kroatio **Béla la IV-a** de la dinastio de "Árpád" suferis katastrofan malvenkon ĉe vilaĝo Mohi de la mongola-tatara armeo de **Batu han**. Li fuĝis tra Aŭstrio al Kroatio, kaj trovis refuĝejon en la fortikaĵoj de Klisa, poste de Trau (Trogir). La tataroj persekutis lin ĝis la marbordo. Dum la perseketudao dumvoje ili sieĝis la fortikaĵon de Granda Kalnik.

Estro de la defendantoj estis la grafo **Fülöp Bebek**. La tataroj ne povis okupi la fortikaĵon, starantan sur krutega klifo, ili do decidis rondferni ĝin por malsatmortigi kaj soifmortigi la defendantojn. Sed la lokaj loĝantoj dumnokte paŝadis en la fortikaĵon sagojn kun alligitaj prun-plenaj branĉoj. Danke al tiu sukplena manĝaĵprovizado la garnizono povis rezisti kaj elteni la blokadon. Finfine tataroj forrajdis sen sukceso.

Post paso de la danĝero, la reĝo **Béla IV** nobeligis ĉiujn servitulojn de Granda Kalnik, donacante al ili kaj iliaj posteuloj la nobelan antaŭnomon **Szilvási**, kroate **Sljivar** (Prunula).

Stoji Kalnik, gradina tvrda,
kao što ljući vepar stoji,
nist se ne boji pa si misli
„Neka, neka!
Oštri moj zub te čeka."

Staras Kalnik, alta, forta,
kiel aprofurioza,
nenion timas, ĉar ĝi pensas:
„Venu, venu!
Akra dento vin atendas."